

3. Космологичен цикъл на валентинистите

Християнският космологичен цикъл на валентинистите започва с процеса на еманация от Родителя на двойки архетипи (еони), които възникват като субект-обектни сизигита от същност и проявление (ousia/hypostasis), структурирайки по този начин света на архетипите, наречен Плерома (Пълнота). Първият еон е Съзнание (Божи Син). Той е в състояние на перфектна гноза, тъй като осъзнава напълно източника си. Нещо повече – той е лицето на Мистерията и единствена врата към нея. По-нататъшните еони постепенно загубват гнозата за своя родител и изпадат в невежество, което нараства «като мъгла», водейки до пълна ажитация и неведение. Последният еон,

София, се опитва да познае Бащата като го концептуализира, но изпада в «грешка». Причината за грешката е търсенето на Бащата чрез концепции, а не чрез посредничеството на Сина. Казано образно, София гледа навън, търсейки родителя си в обектите, вместо да гледа навътре, към Съзнанието, което единствено има гноза за Мистерията.

Тази «грешка» се поправя палиативно като се създава Лимит (с форма на кръст), който разделя София на горна София, оставаща в Плеромата, и долна София (Ахамот), която се отделя от своя «съпруг» (партниращ еон в сизигито) и кондензира страданието си в кенома – дефицитен свят, идентичен с психо-физическия космос, в който образите са само сенки на реалните архетипи в Плеромата. Тъй разликата между Плерома и кенома не е между две онтологически реалности, а между реалност и отражението ѝ, между гноза и игнорантност, между будност и сън на имиджи със сбъркана идентификация.

Второто движение е вътре в Плеромата. Ажитираните еони се обединяват в Сина като динамични аспекти на Неговата Пълнота, получавайки по този начин гноза. Както Синът е обгърнат от Бащата, така и Плеромата от еони лежи изцяло в Сина, ако и да се манифестира като плуралност. Апотеозът на гнозата в Плеромата настъпва със свързането на Сина с горната София в двойката Син/Свети дух (Съзнание/перфектна Психика), съчетавайки по този начин първия еон с последния. Тъй като междуременно долната София е манифестирана в кеномата като Ахамот в еволюция (Психиката в процес на оттегляне от формите), то двойката Син-София остава архетипен потенциал, чиято

актуализация ще настъпи в края на времената, когато всички спиритуални семена, идентифицирани с образи и разпиляни в света, ще се съберат в единен Свети Дух, осъзнаващ своето единосьщие със Сина.

Иначе казано, Синът извън времето (в Плеромата) е в перфектен брак със София/Светия Дух, но във времето (кеномата) е разделен от половинката си. В това състояние той се нарича Спасител, Изкупител, Логос, Христос, оброчен да бъде жениха на изпадналата в кеномата София/Ахамот. Спасителят е асоцииран с кохорта от мъжки ангели, които са прототипи на спиритуалните (пневматични) семена, намиращи се във всеки стремящ се към Бог индивид. Подобно на лъчи, тези ангели не са нещо отделно от Логоса, а са ангелски хипостази на неговата динамична пълнота.

За да се освободи изпадналата в кеномата София, Христос инициира спасителна операция с космически пропорции. Първият му акт е да събуди Ахамот като запали в нея копнеж по завръщане в Плеромата. Този копнеж се проявява като разкаяние (метаноя); от него Логосът извайва анимирана душа (психика), докато игнорантните страсти на Ахамот кристализират в инертна материя. Оттам нататък вече създадената душа “зачева” Демииурга (Йехова в Стария завет като бог-законотворец), който от своя страна изковава психо-физическия космос, мислейки се за единствен бог и сюзерен. Демииургът е “грънчарят”, който създава човешките психо-физически обвивки, в които София тайно засява пневматичните семена – акт, равнозначен на сепарираната идентификация на Единното Съзнание със всеки отделен имидж в космоса. Тези семена, ако и да се идентифицират с психо-физическите форми, принадлежат на Плеромата, а не на този свят. Тяхното предназначение е да израснат в утробата на видимия космос, докато узреят за осъзнаване на невидимата си плеромна природа и сключване на небесен брак със своя перфектен плеромен прототип. Всеки частен брак на индивидуална пневма с плеромен прототип е всъщност аспект от универсалния съюз на Сина със Светия Дух, на Христовото Съзнание с перфектната София, която окончателно “изпълва” архетипа си в края на времената със завръщането на всички пневматични семена обратно в Плеромата.

Оттук следва, че материалният свят е инструментален в процеса на изуплението, тъй като в него зрее пневматичното семе, докато развие способност да поеме гнозата от Логоса. Този акт на поемане на Логоса, който едновременно “изпразва” своята гноза в кеномата, е довел до специфично половия език, обличащ мистерията на изкуплението – Изкупващият обикновено е с мъжки характеристики, а изкупваният – с женски. (Има някои вариации на темата с половия език, на които ще се спра по-нататък.)

И така, от гледна точка на еволюцията на Триединството от игнорантност през парциална гноза към перфектна гноза, кеномата (психо-физическият свят) се явява като необходимост при прехода от второто състояние към третото. Нейната привидна дефицитност е маската, зад която се разиграва голямата космическа драма на търсене и намиране на разпиляваното с Разпилявания.

В този смисъл може да се разглежда и образа на Исус – като човешката хипостаза на Логоса Христос. Всъщност тук се преплитат няколко нива на интерпретация, чието осветляване си заслужава усилието.